

Lehdistötiedote 5.2.2015

Wiikka = Kari

eli kertomus siitä, kuinka klassisen kuvaveiston ja modernin pilapiirroksen voi nähdä yhden kolumnin eri puolina

Vaikka se ehkä kuulostaakin oudolta, niin kuvanveistäjä Emil Wikströmin ja pilapiirtäjä Kari Suomalaisen taiteen välillä on selkeitä yhtymäkohtia. Karin piirrokset ovat kuin Wikströmin taiteen hullunkurisia kuvajaisia, jotka tarkemmin katsottuna pitävät sisällään enemmän yhtäläisyyksiä kuin eroavaisuuksia.

Emil Wikström sai aikanaan hyvin klassisen, perusteellisen kuvanveistäjän koulutuksen. Realismi ja kansallisromantiikka leimasivat tyylillisesti hänen töitään. Yksityiskohdat olivat Emil Wikströmille tärkeitä; ihmisen anatomian piti olla oikein, se oli hänelle tarkka ylpeydenaihe ja periaate, josta hän ei suostunut luopumaan. Uuden aikakauden vapaampi taide ei saanut häneltä arvostusta; jos ihmisen mittasuhteet näyttivät taiteessa oudolta, oli Wikströmin mielestä taiteilijan silmissä vikaa.

Myös Karille yksityiskohdat olivat kaikki kaikessa – vaikka pilapiirroksissa se ei tarkoittanut tarkkaa piirrosjälkeä, pikemminkin päinvastoin; piirroksissa ihmiset pelkistyvät muutaman viivan kokeiksi. Äärimmäisen tarkkaan mietittyjen kuva-aiheiden ymmärtäminen vaati kuitenkin sen, että jokainen viiva palveli kuvan sanomaa; ympäristön pitää olla tunnistettava, ihmisen sosiaalinen taustan pitää käydä selville yhdellä silmäyksellä, arkisten esineiden, vaatteiden, kulkuvälineiden ja interiöörien pitää muuttua ajan mukana, jotta kuva on uskottava. Karin piirrosten lukija huomasi nimenomaan, mikäli yksityiskohdissa oli virheitä; huomautuksia saattoi tulla mm. siitä, kummalla puolella jalkaproteesipotilas pitää kävelykeppiä tai mitä soittimia käytetään Beethovenin sinfoniasa.

Wikström oli Karin ensimmäinen opettaja ja Wikströmiltä Kari peri hyvin perinteisen taidekasityksen; myös Karille uudet taidesuunnat aiheuttivat suurta päänvaivaa – joskin myös hyviä aiheita piirrokseen.

Molempien taiteilijoiden tuotannon pääpaino on ihmisten kuvauksessa. Wikström veisti paljon muotokuvia ja henkilömitaleita. Myös symboliset aiheet Wikström kuvasi aina ihmisten kautta. Kari osoitti jo nuorena kuvataideopiskelijana, että hänen vahvuutensa on muotokuvien maalaaminen. Piirrokseen tämä taito siirtyi nerokkaina poliitikkojen ja ajankohtaisten vaikuttajien liioiteltuina, mutta täysin tunnistettavina hahmoina. Poliitikot olivat molemmille usein se paras tulonlähde; Karille kuvien aiheina ja Wikströmille muotokuvien ja mitalien tilaajina.

Molempien taiteilijoiden henkilökategoriaan kuuluu erittäin paljon fiktiivisiä hahmoja; Wikströmillä esimerkiksi Kalevalan sankareita. Kari loi oman, toistuvasti piirroksissa esiintyvän henkilögallerian, johon kuului mm. kokonainen hämäläinen kylä asukkaineen.

Lasten kuvaaminen kuvataiteissa ei ole helppoa. Lapsille ominaista on liike, ja liikkeen puuttuminen saa usein lapsimaalaukset ja –muotokuvat näyttämään jähmettyneiltä. Emil Wikström ja Kari Suomalainen olivat molemmat erityisen taitavia lasten kuvaajina. Molemmilla myös parhaat työt liittyvät omien lasten kuvaamiseen.

Ja sitten vielä se kaikkein tärkein; sekä Wikströmin että Karin taide on poliittisesti hyvin kantaaottavaa. Kumpi oli rohkeampi, kumpi asetti oman asemansa enemmän vaaraan, kumman työ oli Suomen itsenäisyyden ja itsetunnon kannalta merkittävämpi? Siitä voi olla kahta mieltä, mutta yhtä mieltä on pakko olla siinä, että he molemmat olivat äärimmäisen tärkeitä Suomelle.

Emil Wikström loi tärkeimmät ja näkyvimät työnsä sortovuosien aikana, jolloin moni taiteilija – erityisesti kirjailija – joutui jopa maanpakoon oman työnsä vuoksi. Wikström veisti kaikkien ihailtavaksi kaksi suoraan itsenäisyysjulistukseen rinnastettavaa työtä näinä vuosina: Helsingin Säätytalon päätykolmion, jonka aiheena oli Suomen synty ja kehitys omaksi valtiokseen, ja Elias Lönnrotin monumentin, joka kunnioitti Suomen historiaa, kansanperinnettä ja omaleimaisuutta. Voi vain ihmetellä, kuinka hän selviytyi pelkillä puhutteluilla, ilman vakavampia seuraamuksia.

Kari puolestaan sinnitteli sodan jälkeisenä suomettumisen aikana usein ainoana lehdistön edustajana vastarannan kiiskenä, joka sumeilematta ilkkui, pilkkasi ja arvosteli Neuvostoliittoa. Kari edusti Suomen kansalle henkireikää myöntöväisyyspolitiikan ikeessä, hän opetti että kaikkea ja kaikkia saa sittenkin arvostella – ainakin naurun varjolla. Karin merkitys sodanjälkeisen Suomen itsetunnon rakentajana ja pönkittäjänä on mittaamaton.

Emil Wikström ehti nähdä, että hänen tyttärenpojastaan oli tulossa taiteilija, mutta ei sitä, millainen taiteilija Karista lopulta kehkeytyi. Isänmaallisuus oli kuitenkin molemmille taiteilijoille niin tärkeä asia, että luulen Wikströmin myhälleen pilvenlonkalla tyytyväisenä partaansa joka kerta, kun Kari tölväisi piirroksillaan Neuvostoliittoa – vaikka taiteenlaji oli ehkä vähän eri, kuin Wikström olisi toivonut.

WIIKKA = KARI

Visavuoren herrat yhteisten aiheiden äärellä

Näyttely Visavuoren Kari-paviljongissa 3.2.-10.5.2015

Avoimna ti-su klo 10-16.

Sisäänpääsy 8/6/2 €

www.visavuori.com

visavuori@valkeakoski.fi